

C,
EERIKIN TORNI

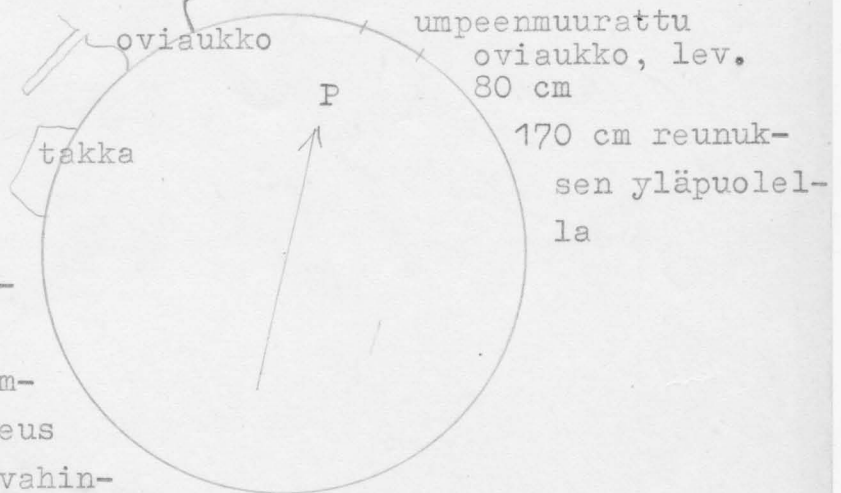
Kaivaukset kesällä 1961.

Osmo Lappalainen.

Kaivaukset kesällä 1961.

I Työt aloitettiin 7.6. purkamalla tornin päällä ollut kioski. Tornin sisäpuolta alettiin tyhjentää maasta ja kivistä. Sisällä olevat kivet näyttivät olevan sinne täytteeksi kaadettuja, koska esim. muurinosia, s.o. toisiinsa kiinnimuurattuja kiviä ei ollut. Irtonaisia laastipaloja oli kyllä. Tornin itä- ja eteläreunalla oli enemmän pientä kiveä ja sepeliä kuin toisilla reunoilla, siis ehkä kivet on kaadettu siltä reunalta sisälle.

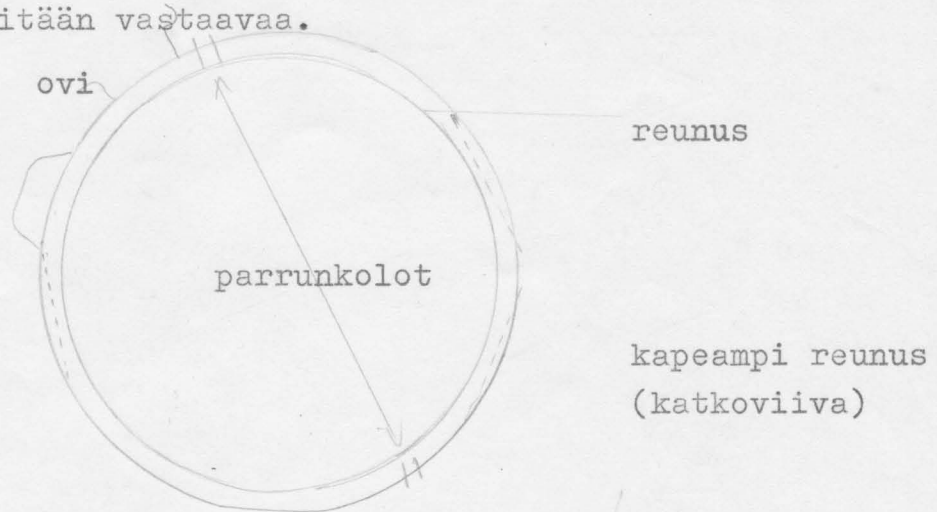
Tornin sisäreunalta paljastuva muuraus osoittautui melko pienistä kivistä tehdyksi. Suurempien kivien välissä oli käytetty täyteenä pienempiä liuskakiviä. Kosteus oli useassa kohdassa vahingoittanut laastia.

Noin 2,3 - 2,7 m maanpinnan tason alapuolelta tuli esiin 20-40 cm leveä reunus, jonka alapuolella tornin muuri jatkui alaspäin vastaavia mittoja leveämpänä, eli siis tornin sisähalkaisija pieneni. Reunuksen päällä oli melkein joka kohdassa laastikerros. Laudan ja vesivaa'an avulla suoritettu mittaus osoitti että itäreunassa oli reunus 15 cm alempana kuin länsireunassa. Sen mukaan itäreuna olisi hieman painunut.

Takan kohdalta hieman oikealle ja sitä kohtaa vastapäätä olevalla seinällä oli n. 45 reunuksen yläpuolella kapeampi reunus 10-15 cm. Se on varsin epätasaiseksi muurattu eikä selvää yläpintaa voinut erottaa.

Leveämmässä reunuksessa oli suunnilleen oviaukkoa vastapäätä n. 15 leveä ja 10 cm syvä kolo, joka jatkui muurin sisälle loivasti nousten. Siihen oli kasvanut juuria, jotka olivat yli sormen vahvuisia eivätkä lähteneet irti. Kolo oli hiekkaa täynnä. Vastapäisessä seinässä ei voinut havaita mitään vastaavaa.

Kivien seasta löytyi ehjä tiili, jonka mitat olivat 25,5 x 12,5 x 6.

Jatkettaessa kaivausta alaspäin löytyi kerroksesta 5,4 - 5,7 m maanpinnasta ristikkäin olevien puiden jätteitä. Ne olivat tosin hyvin pahasti lahonneita ja poistettiin kaivausta jatkettaessa.

Tässä tasossa oli kiviä vähemmän kuin ylempänä ja ne olivat pienempiä kuin ylemmissä kerroksissa.

Heti edellisen kerroksen alla oli oletettu pohjataso, tiukka savi-, hiesukerros. Pohjataso reunuksesta (parempi ja tarkempi mitata) n. 3,10 - 3,45 m. Itäreuna oli siis lähes puoli metriä alempana kuin toinen reuna. Jonkinlaista painumista voi havaita myös tornin seinämissä. Reunuksesta alaspäin ovat seinät säilyneet paremmin kuin ylempänä. Myös muuraus näytti toisenlaiselta. Seinät on tehty isommista kivistä ilman välissä olevia liuskakiviä.

Pohjatasossa oli aukot parruja varten länsi- ja itäreunoissa, mutta vain yksi kummassakin reunassa. Itäreunassa oli aukon yläreuna reunuksesta 2,44 m ja länsireunassa 2,60 m.

Aukkojen mitat:

Itäreuna: korkeus 30 cm, leveys 27 cm ja syvyys 75 cm
 Länsireuna: " 37 " " 28 cm ja " 80 cm

Siis itseasiassa aivan samanlaiset kolot. Ei näissä koloissa eikä niiden välillä ollut jätteitä vastaavan suuruisesta parusta.

Muurin perustan toteamiseksi tehtiin tornin sekä itä- että länsireunoihin koekuopat. Maa oli hyvin kovaa savihiesua, joka vaikutti tiukkaan hakatulta tai sitten kivet olivat painaneet maan tiukaksi. Hieman pohjatason alapuolella oli muurin vieressä olevaan savihiesuun sekoitettu laastia. Muurin reuna löytyi itäreunan koekuopassa 4,40 m reunuksesta. Alimmaisena oli suuria kiviä ei niiden alla ollut paaluja eikä hirsikeroksia. Myöskään ei sisäreunassa ollut minkäänlaista anturaa.

Länsireunan kuopassa oli pieni, noin 10 cm kohouma tasossa 3,30 m reunuksesta, jonka jälkeen muuri kääntyi hieman sisään-päin. Muurin pohja oli epätasaisempi kuin vastapäätä ja näytti siltä kuin perustus olisi tehty täyttämällä kivillä muurin kohdalle kaivettu kuoppa. Pohjataso oli n. 4 m reunuksesta.

Merikin torni on siis perustettu suoraan maan päälle. Itäreuna on painunut lähes puoli metriä, joten siinä on ilmeisesti ollut sortumisen tai purkamisen syy. Tosin muuri reunuksesta alaspäin oli ehjä, ainoastaan yksi halkeama tornin itäreunassa todisti muurien liikkuneen.

II

Tornin ulkopuoliset kaivaukset aloitettiin poistamalla muurin päällä kasvanut pihleja. Seuraavaksi alettiin purkaa koristerassia, joka olikin muurattu erittäin vahvaksi laastia käyttäen. Terassia ei purettu aivan pohjaan saakka, koska terassin iästä ei oltu aivan varmoja. Poistettaessa maata tornin muurin päällä, osoittautui, että siitä kohdasta, missä tie nousi kioskille, oli muuria mataloitettu portaittain ulkoreunaan päin ja muurin päällisyys oli suojattu laastikerroksella.

Alla olevaan piirrokseen merkitty laastikerros alkoi torni muurin kohdalta n. 0,5 m sen yläpuolelta ja sen alla oli maata. Laastikerros laski melko jyrkästi, 5 m:n matkalla lähes 1,5 m. Laastikerrokseen liittyi sitten piirrokseen merkitty laattakivetyks, joka näytti jatkuvan pihalle päin n. 0,5 m pihatason alla. Laattakivetyksen päällä oli paljon tiilimurskaa, jonka joukossa oli useita suuria lattiatiilejä.

Koristeterassi oli saumattu tornin muurin päälle, mutta näytti sitten päättyvän noin 0,5 m muurin alapuolella. Alareuna laski melkein samassa tasossa laastikerroksen kanssa. Koristeterassin eteläreuna oli hyvin epätasainen ja tehty suurista kivistä, joiden alla oli maata. Se vaikutti siltä, ettei terassi voi olla 1800-lukua vanhempaa. Terassin purkaminen jää kuitenkin seuraavaan kesään.

Koristeterassin eteläpuolta syvennettäessä tuli esiin n. 1,7 - 2 m rannanpuoleisesta maatasosta laastia. Se oli kuitenkin hyvin murentunutta, melkein hiekan näköistä. Yhtenäistä pintaa ei voinut havaita, eikä laastin sisässä ollut kuin kivi siellä täällä. Kerros tuntui melko paksulta ja välillä oli aina tiiviimpiä laastikokkareita.

Vanha muuri lähti Eerikin tornin kyljestä n. 0,5 m alempana tornin muuria. Vanhan muurin päällisyys oli rikkoutunut ja ilmeisesti siitä oli purettukin jonkin verran kiviä, koska päällimmäiset kivet olivat mullan päällä ja ne on poistettu. Vanhan muurin itäreunassa oli kaksi parrun koloa. Ensimmäinen oli 1,50 m tornin liittymäkohdasta ja toinen 2,50 m.

Kolojen mitat:

I korkeus 25 cm, leveys 30, syvyys 65 cm

II korkeus 20 cm, leveys 20, syvyys 65 cm.

Ensimmäinen kolo oli 0,5 m muurin yläreunasta ja toinen 0,7 m. Edellämainittu laastikerros alkoi suunnilleen samasta tasosta toisen kolon kanssa.

Edellä mainitusta laastikerroksesta löytyi ehjä tiili 28 x 12,5 x 6.

Vanha muuri jatkui venäläisten rakentamaan ulkomuuriin saakka. Kuitenkin 1,60 m ennen ulkomuuria alkoi laastikerroksen suojaama kivistö, joka näytti tarkoitetun ulkomuurin sisäpuoliseksi anturaksi. Kuitenkin tätä kivistöä purettaessa löytyi sisältä onkalo, joka osoittautui samaksi käytäväksi, joka alkaa tallista ja kulkee osittain ulkomuurin sisältä. Käytävä oli kuitenkin sen verran tukkeutunut, ettei sen läpi voinut kulkea.

Tornin muurin paljastamiseksi tehdyssä maaleikkauksessa osoit-
tautuivat maakerrokset hyvin vaihteleviksi. Maa oli hyvin
kiinteää ja leikkauksen seinämä säilyi hyvin, koska maassa oli
paljon puiden juuria. Maassa erottautui selvästi erilaisia
kerroksia, jotka osoittivat, ettei tornin ulkopuolta oltu
täytetty yhdellä kertaa. Kuitenkin maa näytti suurimmaksi
osaksi täytemaalta. Maakerroksista otetut valokuvat osoitta-
nevat erilaiset kerrokset. Leikkauksen rinta säilytetään seu-
raavaan kesään.